Год. I. САМОКОВ, 24 МАРТ 1923 ГОД. Бр. 3.

ЧИТАЛИЩЕ „ОТЕЦ ПАИСИЙ“ 10К БИБЛИОТЕКА

ИЗГРЕВ

ВЕСТНИК НА ВЪЗД. ДРУЖИНА ПРИ МЪЖ. ГИМНАЗИИ И САМ ВЪЗД. ЛОЖА „РИЛСКА ЗАРЯ“.

РЕДАКТИРА КОМИТЕТ | ЕДИН БРОЙ 1 ЛЕВ, излиза периодически, обявления 80 ст. на дума | Отговорен РЕДАКТОР: В. ПЕТРОВ

Граждани,

Утре е денят. Дайте всички своя глас за затварянето на 70-тех кръчми в Самоков.

Интелегенцията на работа!

Буря бушува, цел хаос е в главата на самоковските кръчмари от създалото се противоалкоолно движение, взимащо големи размери всред града.

Затварянето на кръчмите ще бъде един мощен удар на алкохола — унищожителя на човечеството. Приближава денят г. г. кръчмари, когато вий ще трябва да се разделите и навеки се откажете от своя любим занаят — унищожението.

Бива ли да търпим в нашия надарен с богата природа град толкова продавници на безполезни питиета? Но... зазорява се веч. Лъчите на светлината бликат и почват да се виждат от всички! Трябва да се надяваме, че ще дойде ден на отрезвление и ще настъпи, защото яркото слънце изпъкващо във въздържателната идея ще разлее светлина навсекъде и дълбоко ще проникне в заспалия човешки мозък!

От години в градът ни съществуват ред дружества, в които влизат като членове и от двата пола Всичките тия сдружения ще ли останат индеферентни по отношение затварянето кръчмите в Самоков — освобождаването гражданите от едно зло? Нима не виждате бурята? Нима искате да остане чужда за вас борбата, която се води тук?

Сега е време, когато всеки претендиращ за интелегентност и култура да прояви своята воля, като се нареди под небесно-синото знаме на въздържанието и заработи за възторжествуването на светлия идеал — въздържанието.

Стрестнете се г. г. и не се очайвате пред мисълта: „че с затварянето на кръчмите в града ни, нищо нема да се постигне“

Да нанесем първия удар — затварянето на кръчмите, следващите сами по себе си ще дойдат, които ще накарат държавните мъже да се вслушат в народния глас и с един декрет забранят консумирането на каквото и да било количество алкоол.

Затварянето на кръчмите е от големо значение за самия работник, защото с премахването ѝ ще се отнеме физическата му възможност да бъде съблазняван, впивайки своя морен поглед от дневния непосилен труд в тези мрачни, същевременно уютни за него вертепи, които с своите добре облечени келнери го мамят и грабват последната му парица, поднасяйки я в полза на съдържателя.

Но не така стои въпроса с интелигенцията, тя си има своите претенции, капризи и неможе никога да се увещава за добрите или лоши последствия на алкоола

Волята тук съвсем е отбегната от явната съблазън на кръчмата и човека се оставя да бъде роб на своите ниски страсти. Защо е това?

В человека е съединено божественото с материалното, сир. доброто с злото. Като разумно същество той съчуствува с божественото, а чрез телото той съставя част от природата и е свързан с материялното.

Телото е един вид гроб или тъмница на душата, която чрез падание е дошла в сегашното си положение.

Това падание може да се усили, ако человек следва пътя на телесните страсти, тя може да избегне злото и да се въздигне над телесното и по този начин да отиде в това место от гдето е паднала.

Злото е сетивния мир, затова задача на человека е да се освободи от този сетивен (материялен) мир, а тази задача се постига само чрез добродетелта, чрез въздържанието и чрез истинското съзнание за трезвеност.

Време е веч борбата да бъде подета от интелигенцията.

Утре е денят, в който гражданите на гр. Самоков ще бъдат повикани да удобрят или не удобрят решението на общинския съвет за затварянето на кръчмите.

Всички граждани в този ден да се отправят с горди чела към урните и дадът своите гласове за затварянето на кръчмите като с излизането прояват голяма активност за по-скорошното реализиране на новото дело.

Време е веч да се опомним и дадем заслуженото на народния убиец — алкоола.

Дълг се налага на всички граждани, претендиращи за интелегентност и култура да упражнят своето право на гласуване, като отворят война на алкоола, който се е заел да победи човечеството!

Всички на работа — за освобождаването на града ни от този обществен бич.

Смърт на алкоола!

Да живее трезвеността!

П.

Какво би станало?

Провидението се е показало, много щедро към нас, като е надарило града ни и околностите му с неизчерпаеми богатства и несъществуващи другаде в България красоти. С величествената Рила, с чистия планински въздух, с кристалната студена вода, нашия град би могъл да стане земен рай за всички ни, би могъл да стане место, където всички бихме живели щастлив живот, но за жалост, ние сами не сме искали това, сами сме бегали от щастието си.

Над града ни, който би могъл да бъде образцов град по своята хубост и привлекателност, сме издигнали трона на най-жестокия и кръвожаден демон — на алкоола, укрепили сме могъществото му за дълги години, които са били ужасни за нас; давали сме му много и премного дан; подчинявали сме се на един властелин, когото с един удар само бихме могли да провалим от трона. Той е исмуквал потта и труда ни — най-ненаситно. Седемдесете му бирници — кръчмите съ събирали парите ни, отнимали съ здравето ни, покосявали съ по най без-милостен начин живота ни.

Много от нашите семейства не съ били, па и днес не съ места,

FINAL

Знойна лятна вечер. В градината на известния столичен локал „Ватенберг“ оркестера гърмеше някакъв тържествен марш. Около кръгли маси заобиколени от група почтени господа се чуваха многократни възклицания на почуда. Някакъв господин с брада и златни очила разказваше интересна случка.

— Та нима това бе Иванов, оня с вечно бледото лице, що нивга се не смееше!? Се чудеше едни.

— Да, той същия, се тъй бледен и със същия болен бляскъ в голямите черни очи. О, тия негови, сякаш разплакани, очи!.. Да ги бяхте видяли в момента, когато той дигаше ръка, за да пустне куршума в черепът си. А какво мислите, изразяваха тези необикновено разширени, плувнали във сълзи очи? — Страх?... Ужас пред смъртта? Нищо подобно Ни най-малка сянка на страх. Спокойно, но така тъжно гледаха неговите кадифяни очи, че неволно изтръпнах и нещо болезнено се сгърчи някъде в дъна душата ми. Душата му сякаш говореше... Разочорования, напразно лутане из прашния друм на живота, непостигната мечта... морен от дирене, пресит от шума на несмислен живот той отиде в друг неведом мир, за да намери търсенето. Ще ли го намери там? Кой знае... Но все пак той надмогна смъртта, а това е много!

Тук, господинът с черната брада и златни очила млъкна. Той се унесе в мисли...

Оркестра бе сменил тържествения марш с някаква мелодия, пропита с болезнено — тъжно чувство.

— Ама кога и как стана това убийство и по каква случайност ти бе при него? Разкажи по-подробно! Запита един.

Господина с златните очила отправи към ищеца разсеян взор.

— Добре, аз ще ви разкажа, рече рече той и неговия равен глас започна да разказва.

— Чуйте, туй стана миналата вечер. Когато се връщах дома, вървях по една затънтена улица. В главата ми се реяха неясни мисли... Внезапно чувам вик: „Господине, господине!... Помогнете!...“ Извръщам глава. Пред вратата на мръсна, с опушени стъкла, кръчма се разиграваше странна сцена. Двама мъже — единият вероятно кръчмаря, се борячкаха с един одърпан субект, които се мъчеше да се отърве. Притекох се. Кръчмаря пустна жертвата си. Питах какво има. Отговориха ми, че от два дена този хаймана — негодник се навъртал във кръчмата им. От начало имал пари, които до вечерта на първия ден пропил. Пил след това още и сега искал да забегне без да плати. Потърсих го с поглед. Стоеше на страна и ме гледаше дръзко.

— Не е вярно, че съм искал да забегна, проговори той, като натъртваше на всяка дума. Гласа му идеше из дълбоко и ми напомни за нещо старо, далечно, отдавна изминато. Изучавах го за няколко секунди. От своя страна той правеше същото. Лек багренец заигра по бузите му, гърдите му започнаха да се подигат все почесто. Най-сетне той с мъка проговори:

— Сардъков... ти ли си? Гласът му трепереше.

Опулих се очуден. Вгледах се внимателно в лицето на този странен, почти сянка човек и... и познах в него своя приятел в-моето далечно минало. Иванов беше. Изпълнен с смесено чувство на радост и съжаление аз се хвърлих да го прегърна Той безмълвно ме отблъсна па рече с горчива усмивка:

— Недей, ще се омърсиш. Нека влезем вътре, той сега няма да ме пъди. И той посочи към кръчмата. Влезохме вътре предшествувани от очуления кръчмар и неговия другар. Поръчах вино и седнахме в един ъгъл на кръчмата. Тя беше празна.

Кръчмаря донесе поръчаното. Иванов грабна една чаша и жадно запи. Изпразнил я, той дигна глава към мен, и като сочеше с пръст към гърдите се, говореше:

— Гори... вътре ужасно гори! Колкото повече наливаш толкова повече гори. Същинска пещ... За миг той отпусна глава, продължавайки да говори сякаш на себе си. Като че ба забравил съвсем за мене.

— Окаян живот живея... Кой е крив? .. Хората! Някога, отдавна аз

където може да се живее щастливъ животъ, защото приличатъ на гробове, въ които живи сж погребени жените и и децата ни. Домовете, въ които сж прозвънтяли неговите вериги сж зачернени, а обитателите им осждени на лишения, мизерия, болести и най-после на бавна но сигурна смъртъ. От подъ техната стреха е угаснал лъча на освежителната утеха и надеждата на бждаще щастие, защото тиранина подъ чиято власт сж попаднали е неумолимо жесток.

Нашия градъ Самоковъ днесъ е единъ отъ най-западналите градове въ България. Всеки отъ насъ е видел каква жалка картина представляватъ крайните му квартали. Стотици отъ неговите къщи клонятъ да се сринатъ и да затрупатъ обитателите си. Улиците му сж тесни и криви при това повечето време презъ годината сж покрити с много калъ, а летно време ужасно меришатъ отъ разлагащите се по тех мърсоти. Нечистотата на града трови всекидневно здравето ни.

Защо е всичко това?

Защото до днесъ слепо сме се подчинявали на царя Алкохолъ, защото той е отнимал средствата ни чрезъ седемдесетъ свои агенти; защото ние с'равнодушие и покорность сме търпели, като че ли не сме съзнавали, че щастието и благоденствието ни се намиратъ въ ръцете му.

Самоковски граждани! До кога ще търпимъ с робска покорность угнетенията на тиранина — алкоолъ? Основите на трона му са вече разклатени отъ стремежите на младото поколение. Настанал е благопріятенъ за насъ моментъ и ние не бива да се бавимъ повече, а требва да излеземъ на бранъ срещу страшния си угнетитель. Власта и силата му са незначителни, ако въстанемъ като единъ човекъ противъ него. Защо да търпимъ още?

Скоро ще искатъ мнението за премахването на кръчмите, които са гнездото на много пороци и злини нека раскъсаме тежките вериги на алкохола, въ които са окованъ ръцете на нѣкои отъ насъ и нека всички единодушно дадемъ гласа си за премахването му. Съдбата на немилостивия ни угнетитель е въ ръцете ни. Ще го пощадимъ ли? Ще му дадемъ ли възможность и за напредъ да ни тормози още по ужасно? Денъть за отплатата е настанал и ако ние подемемъ борбата — победата ще бъде наша.

Ако се премахнатъ кръчмите въ Самоковъ и ако се приложи въздържанието на алкохола, много негови жертви ще заживеятъ свободенъ животъ. Стотици семейства ще бъдатъ озарени отъ скъпата за тѣх свобода, защото нема да се връщатъ пияни мъжете и бащите посредъ нощь. Изработените отъ тех средства ще бъдатъ издивявани само за нуждите на дома. Мизерията, лишенията, които съществуватъ сега ще се прекратятъ: много болести които въздържатъ не ще намерятъ вече почва, смъртността въ града ни ще се намали.

Голѣмата данъ, която плащаме сега на алкохола, ако употребимъ за издигането и поправянето на града ни, то въ растояние на неколко години само, той би се превърналъ на образцовъ градъ. Вместо калните улици, които имаме сега, бихме имали добре планирани такива, насипани и добре утъпкани. Вместо полусрутени сгради, бихме имали добре измазани красиви къщи удобни за живеяне с канали и водопроводи. Хубави градини за разходка бихме притежавали, вместо днешните пусти покрити с камани околности. Живота ни тогава, би билъ твърде различенъ, отъ днешния ни.

Всичко това можемъ да постигнемъ ако премахнемъ алкоола отъ града ни, защото той е билъ причинатъ за мизерията и отпадането му. Той е вземал средствата ни, с които бихме могли да постигнемъ горните неща?

Нашия прелестенъ кът би се превърналъ на земенъ рай, ако ние подадемъ гласа си противъ алкохола. Ще го подадемъ ли?

Ако ние не сторимъ това, то нашите деца ще затворятъ кръчмите въ близкото бъдеще. Ако бъдемъ пасивни въ този решителенъ моментъ, ще нанесемъ неизличимъ позоръ върху си.

Нека всички подадемъ гласа си за трезвеността. Н.

В СЪБОТА, 24 т. м. въ 8.30 часа вечерта въ салона на бившата семинария ще се даде симфоничен концертъ с изискана програма.

Какво искаме ние?

За да се увѣримъ на що се дължи подобрението на една раса, необходимо е, разглеждането на онези средства способни да се борятъ с алкоолизма — този страшенъ бичъ, който я изражда.

Предъ очите на всички се развива всеки денъ моралната и материялната мизерия, въ които изпадатъ личноста, семейството и обществото — подъ ударите на алкоола. Историята ни показва загиването и изражданието на цели народи подъ влиянието и с участието на алкоола. Отъ векове човечеството се опоява, отравя, изражда, загива преждевременно. Отъ векове то се обрича на страдания, разорява се материално, изражда младите поколения, — най-големото престъпление което се върши спрямо бъдещето на човешката раса. Чрезъ възрастните алкоола убива и младежта. Ала и самата младежъ е почнала да се самоубива с алкоола, увлечена отъ покварата на възрастните.

Удовлетворявайки унизителната си страстъ, алкоолика върши двойно престъпление — срещу природата и срещу обществото. Той създава нещастници, които щомъ като не умиратъ въ конвулсии, стават предметъ на идиотизмъ, на епилепсията или на други изражданія и достаятъ на армията на престъпниците най-прочутите войници.

И ние днесъ Самоковските трезвеници се дигаме на борба, и ние съ факелъ въ лѣвата ръка и съ мечъ въ десната се приближаваме къмъ борците отъ цѣлото земно кълбо за смазване многоглавата хидра. Въ нашата борба ний не си правимъ илюзии. Ние не сме наивници. Ние знаемъ, че сме малко, че злото е многовековно, че то се покровителствува отъ днешния строежъ на живота. Ала ние сме духовно и идейно силни. Истината, братството, правото, науката, моралъть, а значи и силата са на наша страна.

Какво искаме ние? — Да се освободи напълно човечеството отъ робството и веригите на алкоола. Да се премахнатъ всички условия които водятъ къмъ алкоолизма, които изражда човечеството, които пречатъ на човечеството да се издигне и зажи. вее здравъ и богатъ съ радости животъ. Ние искаме човекъть да бъде човекъ!

И днесъ, когато ний Самоковските граждани сме предъ реализирането на една отъ въздържателните задачи — затварянето на кръчмите въ града ни, днесъ когато неколко часа ни делятъ отъ референдума нека всички онези милеющи за доброто на поколението, за процъвтяването на родния ни градъ, нека всички ония които милеятъ за едно трезвено общество, което ще даде импулсъ къмъ творческа трезвена работа се проникнатъ отъ съзнанието на алкоолизма не само въ града ни, но и изцела България да се изкорени това зло, което е проникнало въ всичките гънки на живота, влязло въ религията и нравите, съпровождаще човека отъ раждане до гробъ, бичъ който не щади нито мъже, жени и деца. Б.

Алкоола въ Самоковъ.

Презъ 1908 година въ града ни имаше 92 кръчми, но употрбляването на алкоола бе въ много по малко количество. Днесъ имаме около 70 значи по малко, въ замена, на което консумирането му значително е увеличено и второто е по страшно.

Тези 70 кръчми ежедневно тровятъ организма на Самоковските граждани, отнимайки и последната имъ стотинка.

Исках да взема точните сведения отъ Акц Управление за последната 1922 година, но за жалостъ опита ми бе осуетенъ, като така бѣхъ принуденъ да се възползувамъ отъ данните събрани отъ г-нъ Христовъ учителъ при Американската Гимназия, който държа сказка миналата недѣля за алкоола.

Презъ последните десетъ години въ града са внесени спиртни пития приблизително за следните суми:

През	1912 година	за 500,000 лева.
	1913 „	„
	1914 „	800,000
	1915 „	„
	1916 „	500,000
	1917 „	1,500000
	1918 „	3 000000
	1919 „	7,000000
	1920 „	9,500000
	1921 „	10,000000
	1922 „	10,000000
А всичко	—	44,000.000 лева

Ето поразяващите цифри в пари изразходвани за алкоолъ суми, с които в тези 10 години градъ Самоковъ е можалъ значително да се подобри.

Достатъчни са тези сведения, за да се по замислимъ за бъдещето на града ни и дадемъ своя вотъ за унищожението на тези 70 кръчми, като с това се намали значително мизерията на трудящия се Самоковски народъ.

Утре е денъть граждани, в който вий требва да упражните своето право на гласуване и без колебание да съработите за премахването на кръчмите, продаващи отрова за успокойително средство, като въздържествува истинското съзнание за трезвеность.

Вслушайте се граждани в последните жалки звуци, долитащи от изнемогващите майки и деца и вникнете в ползата, която ще се допринесе с унищожаването на тези 70 Самоковски кръчми.

Стига вече мракъ!

Долу кръчмите! П.

Хроника.

— В СЪБОТА, 24 т. м., в 4 часа след пладне трите въздържателни дружества: „Рилска Заря", У Н. В. Д. „Светло Бъдаще" и Въздържт. дружина при Амер. Гимназии, ще манифестират за затварянето на кръчмите. Ще следватъ определена програма. Ще има също специаленъ говоритель за случая, поканенъ от София. Сборенъ пунктъ Държавната гимназия. Поканватъ се всички съмишленици да участвуватъ в шествието.

Печатница на Китов и Сие—Самоковъ

мечтах за свидно бъдаще. Предъ мене се чертаеха линиите на бляскава бъдъина. Азъ мисленно изживявахъ миговете на моето съкувано щастие до минутата в която тя пресече нѣтеката на моя животъ. . .

Заредиха се дни на злойна размисъл, след туй дни на неописуема мъка и горестна болъ . . Тогава, в единъ дъждливъ денъ, влезохъ в кръчмата (*О, тази проклета кръчма! . . По-добре никога да не бе съществувала!*) Защото азъ знаехъ, че това влизане в кръчмата значи моята погибел! Азъ имахъ наследствена жажда къмъ алкоола. Много доктори ме бѣха предупреждавали да се пазя отъ спиртни питиета, защото първата капка алкоолъ ще разгори в гърдите ми неугасима жажда . . . Азъ знаехъ и все пакъ влезнахъ. Тоя денъ погуби окончателно живота ми. Каквото имахъ—пропихъ. Избѣгвахъ познати, та за това се влачехъ по най мръсните кръчми на града. . . Човешкото в мен постоянно се губеше и азъ почти забравихъ себе си. Кой съмъ? Защо живея тоя кучески животъ? Забравихъ се и достигнахъ на тоя халъ на който ти ме гледашъ сега.... Чуй! Няма хора, няма добри хора! Подиръ тѣх утеха, отрѣкнаха ме. Когато в първия денъ на моето падение те ме видяха пиянъ, те, хората, злорадо се подсмиваха и следеха, сякашъ радостно, как загива единъ човекъ. Човекъ може би подобръ отъ тѣх, човекъ, който има право на по-щастливъ животъ. . . .

Зли са хората, Сарджовъ! Зли! Хората ме отблъснаха – кръчмата ме прие. Тя ме разсипа съвършенно, но за това тя уби всяко човешко чувство у мене. Азъ забравихъ всичко.

Кръчмата ми донесе забравата на смъртта!. . . . . Жестоки са хората, Сарджовъ! Жестоки! Азъ гинехъ, а хората пияни отъ привидно щастие въръзваха слепо из гибелен друмъ. . . А сега когато азъ бѣхъ почти мъртавъ за себе си, ти дойде. Ти дойде за да ми донесешъ сладостната мъка на спомена. Дойде за да ме пробудишъ и его азъ съмъ буденъ. Азъ виждамъ ясно неизличимата кал по моето тяло. Азъ виждамъ калните потоци в които се къпе моята невинно —сградена душа и сега азъ се отвращавамъ, сега азъ трябва да свършъ. . .

Нѣщо лъсна в ръката му. И преди да успея да направа някое движение, ека ръкъ Иванов, устремилъ върху ми голѣмите си тъжни очи, падна на пода. Такъвъ бешеъ края на моя злочестъ приятелъ, който имаше такава нежна душа, която не изтърпѣ да доживѣе позоръ на своя земенъ животъ.

Той отмина незабелезанъ, а свѣтътъ в безумен устремъ върви все изъ своя друмъ. . . изъ своятъ друмъ къмъ смъртта!

Равния гласъ на господина с златните очила замръ. На масата всички мълчаха. Само оркестра простенваше изтихомъ пѣлната с болна звуци Chanson Triste.

Получи се в редакцията следното известие с молба на поместване:

— ДИРЕКЦИЯТА на Амер. мъжка гимназия известява на четците на в. „Изгревъ", че тя не е отговорна за съдържанието на вестника. Понеже първите два броя на вестника излезоха подъ главната редакция на единъ ученикъ отъ гимназията, то Дирекцията изказва съжаление за преувеличенията и излишните остри изрази допуснати в статията „О времена, о нравиі" напечатана в 2-я брой на вестника отъ 1-ви мартъ т. г.